

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Radana Malíka a JUDr. Věry Šimůnkové v právní věci stěžovatele **Mgr. J. W.**, za účasti **České správy sociálního zabezpečení**, se sídlem v Praze 5, Křížová 25, v řízení o kasační stížnosti podané proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2003, č. j. 26 Ca 191/2002 – 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 11. 3. 2003, č. j. 26 Ca 191/2002 – 18, byla zamítnuta žaloba stěžovatele proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“) ze dne 5. 8. 2002, č. xxx, kterým byl stěžovateli přiznán od 1. 9. 1999 starobní důchod podle ust. 29 zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů. V odůvodnění rozsudku městský soud uvedl, že napadené rozhodnutí odpovídá právním předpisům a zjištěnému skutkovému stavu. Mezi účastníky řízení zůstala spornou pouze otázka zápočtu období studia stěžovatele od 1. 9. 1967 do 31. 8. 1972, které bylo v souladu s ustanovením § 24 odst. 5 zákona č. 87/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále „zákon o mimosoudních rehabilitacích“) započteno dvojnásobkem. V případě, kdy se kryjí doby pojištění navzájem, započte se pro stanovení celkové doby pojištění pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry jen ta doba, jejíž zápočet je pro pojištěnce výhodnější (§ 14 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění). Z těchto zákonných ustanovení jednoznačně vyplývá, že jakékoliv další započtení doby studia stěžovatele od 1. 9. 1967 do 31. 8. 1972 zákon nepřipouští.

Proti tomuto rozsudku podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, v níž namítal nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, tj. důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“). Stěžovatel považuje za důležité, že i na dobu zaměstnání ukončeného podle zákonného opatření č. 99/1969 Sb. se vztahuje zákon o mimosoudních rehabilitacích, a to zejména ustanovení § 24 odst. 1. Zákon o mimosoudních rehabilitacích bez omezení přiznává tento nárok. Stěžovatel dále poukázal na odst. 5 citovaného ustanovení, podle kterého se doba vysokoškolského studia hodnotí pro účely důchodového zabezpečení tak, že rok studia včetně let předepsaných pro ukončení tohoto studia, které nebylo možno z důvodů vyloučení absolvovat, se započítává jako dva roky zaměstnání. Pracovní poměr stěžovatele byl zrušen 11. 10. 1969 podle zákonného opatření č. 99/1969 Sb. a vyloučení ze studia zahájeného 1. 9. 1967 bylo provedeno k 9. 4. 1971. Zákon o mimosoudních rehabilitacích nemá žádné ustanovení, kterým by určoval, že souběh nároků není možný, a rovněž nemá ustanovení o tom, že nároky, které přiznává, mohou být kráceny obecnými předpisy o důchodovém zabezpečení. Naopak výslovně určuje v § 25, že výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 zákona se provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení. V zákoně o mimosoudních rehabilitacích je tedy explicitně uvedeno obecné výkladové pravidlo, že zákon vydaný pro jednotlivý případ má přednost před zákonem vydaným pro všechny případy. K obecným ustanovením o důchodovém zabezpečení nepochybně patří i ustanovení o tom, jak se postupuje v případě, kdy se kryjí doby pojištění. Zákon o mimosoudních rehabilitacích přiznává náhradu dva roky za každý rok plánovaného studia všem studentům bez rozdílu formy studia. Studentům při zaměstnání vznikl tak nárok na započtení doby zaměstnání podle obecného zákona a k tomu přistupuje nárok plynoucí ze speciálního zákona, tj. dva roky za jeden rok studia. Proto navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. v rozsahu vymezeném v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Ze správního spisu vyplývá, že stěžovatel podal dne 15. 9. 1999 žádost o starobní důchod podle ust. § 31 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění a současně požádal o odškodnění podle zákona o mimosoudních rehabilitacích pro neplatné skončení pracovního poměru v roce 1969 a zápočet doby studia násobkem z důvodu studia ukončeného protiprávním vyloučením. ČSSZ vydala dne 15. 2. 2000 rozhodnutí, kterým byl stěžovateli starobní důchod přiznán od 15. 9. 1999 podle ust. § 31 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění. Pokud jde o dobu studia od 1. 9. 1967 do 31. 8. 1972 v rozsahu 1827 dnů, tak tato byla podle ust. § 24 odst. 5 zákona č. 87/1991 Sb. započtena násobkem. Stěžovatel tak ke dni 15. 9. 1999 získal 48 roků a 185 dnů pojištění. Dne 18. 6. 2002 předložil stěžovatel žádost o přepočtení důchodu na základě osvědčení podle zákona č. 255/1946 Sb. ČSSZ proto v souladu s ust. § 94 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění stanovila stěžovateli věk potřebný pro nárok na starobní důchod na 59 let. S ohledem na tuto skutečnost byl stěžovateli přiznán starobní důchod podle ust. § 29 zákona č. 155/1995 Sb. v platném znění, a to již od 1. 9. 1999, tedy ode dne následujícího po ukončení pracovního poměru, a byl navýšen o 100 Kč pro účastníka odboje.

Podle § 24 odst. 5 zákona o mimosoudních rehabilitacích se za účelem zmírnění křivd způsobených vyloučením ze studia studentů vysokých škol doba jejich vysokoškolského studia

hodnotí pro účely důchodového zabezpečení tak, že se rok studia včetně let předepsaných pro ukončení tohoto studia, které nebylo možno z důvodů vyloučení absolvovat, započítává jako dva roky zaměstnání. Podle § 25 citovaného zákona se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 zákona provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější než podle obecných předpisů důchodového zabezpečení nebo než podle § 25 zákona č. 119/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Podle § 14 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění kryjí-li se doby pojištění navzájem, započte se pro stanovení celkové doby pojištění pro vznik nároku na důchod a výši procentní výměry důchodu jen ta doba, jejíž zápočet je pro pojištěnce výhodnější; totéž platí, kryjí-li se navzájem náhradní doby pojištění nebo doba pojištění a náhradní doba pojištění.

Nesprávné posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení spočívá podle stěžovatele v tom, že zákon o mimosoudních rehabilitacích jako speciální právní norma nemá žádné ustanovení, kterým by určoval, že souběh nároků není možný, a proto platí obecné výkladové pravidlo, že zákon vydaný pro jednotlivý případ má přednost před zákonem, vydaným pro všechny případy. Stěžovatel dále dovozuje, že s ohledem na toto výkladové pravidlo, nelze na jeho případ aplikovat ust. § 14 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění, který je zde obecnou právní normou. Nejvyšší správní soud nezpochybňuje, a ani nemůže, zásadu, že speciální právní úprava má přednost před právní úpravou obecnou (*lex specialis derogat legi generali*), ale k tomu dochází jen tam, kde právní normy stejné právní síly upravují tutéž materii, ale různým způsobem. V daném případě však tuto právní zásadu aplikovat nelze, neboť jak sám stěžovatel uvádí, zákon o mimosoudních rehabilitacích neupravuje postup za situace, kdy se u pojištěnce kryjí doby pojištění navzájem, ale pouze stanoví, jak se hodnotí doba studia pro účely důchodového zabezpečení, nebylo-li možné celé studium důvodů vyloučení absolvovat a že se výpočet důchodu nebo úprava jeho výše podle § 24 tohoto zákona provede jen tehdy, je-li to pro občana výhodnější. Pokud tedy zákon o mimosoudních rehabilitacích neřeší situaci, kdy dojde k vzájemnému krytí doby pojištění, pak je nutno aplikovat ust. § 14 odst. 1 zákona č. 155/1995 Sb., v platném znění. Jestliže tedy ČSSZ dobu dálkového studia stěžovatele od 1. 9. 1967 do 31. 8. 1972 započítala s ohledem na jeho vyloučení dvojnásobkem, ale nezapočetla souběžnou dobu zaměstnání, neshledává Nejvyšší správní soud nezákonnost na straně městského soudu, když dospěl k závěru, rozhodnutí ČSSZ odpovídá právním předpisům a zjištěnému skutkovému stavu.

Ze všech shora uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl bez jednání postupem podle ustanovení § 109 odst. 1 citovaného zákona.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o ustanovení § 60 odst. 1, větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení, a ČSSZ s tímto řízením žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. září 2004

JUDr. Eliška Cihlářová

předsedkyně senátu